

Remissvar – EU:s direktiv om markhälsa

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Tillväxtverket bidrar till att minska företagens administrativa börda och möjliggör enklare kontakter med myndigheter. Vi arbetar även för att öka takten i den gröna och digitala omställningen och stärka företagens förmåga till förnyelse. Tillväxtverket är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. I våra uppdrag strävar vi efter att stärka kopplingarna mellan näringslivsutveckling, samhällsplanering och hållbar regional utveckling.

Tillväxtverkets kommentarer och synpunkter

Tillväxtverket stöder förslaget målsättning om att bevara och skydda markhälsa inom EU. En hållbar markanvändning är en viktig del av den gröna omställningen och en kontinuerligt robust lagstiftning kan bidra till detta. Samtidigt är det viktigt att denna lagstiftning harmonieras med existerande regelverk och riktlinjer i EU och dess medlemsländer. Sverige har idag riktlinjer, lagar och regler på detta område, något som måste tas i beaktande i lagstiftningens slutgiltiga form.

Användning av miljöbalken som utgångspunkt

Redan i dag är reglering för att förebygga föroreningar, återställa förorenad mark, hantera kolkretslopp med mera relativt omfattande i Sverige. Tillväxtverkets bedömning är att berörda svenska företag som regel är väl insatta i hur de ska förebygga och undvika markföroreningar. Detta arbete görs med utgångspunkt i miljöbalken och dess förordningar med reglerad straffsanktionering och därigenom till kraven på god markhälsa.

Risk att omfattande förändringar hämmar utvecklingskraften

Många områden ses nu över samtidigt, som exempelvis slam- och avloppsdirektiven, vilket innebär att flera förändringar kan komma att genomföras parallellt framöver inte minst kopplat till ny lagstiftning inom flera områden på väg som en följd av den gröna givens. Att driva på den gröna omställningen är centralt för vår gemensamma framtid och delar av näringslivet gynnas av gröna givens lagpaket. Men det finns samtidigt en risk att ny lagstiftning och överlappande regelverk sammantaget skapar ett så stort förändringstryck och större administrativa bördor att företag inte maktar med att förhålla sig till de olika regelverken. Således finns en risk att företagens investerings- /och utvecklingskraft hämmas, inte minst hos små och medelstora företag som inte är lika resursstarka som stora företag. Vi bedömer att det finns behov av stödåtgärder till framför allt små och medelstora företag. Kommissionens konsekvensutredning visar att förslaget kommer att innebära betydande kostnader för berörda företag. Det finns även en risk att överlappande lagstiftning kan leda till ökade

kostnader för företag och utmana industrisatsningar som är viktiga för den gröna omställningen.

Utveckla nationell och regional planering - värna det kommunala självstyret

Föreslagna principer för begränsning av markanvändning behöver harmoniera med svensk lagstiftning och vår hushållning med mark- och vattenområden. Det är viktigt att det inte blir en bindande reglering på EU-nivå utöver svensk lagstiftning utan i harmoni med svensk lagstiftning avseende hushållning med mark och vattenområden. Exempelvis var införandet av fågel- och habitatdirektiven, Natura 2000, problematiskt i detta hänseende. Miljö kvalitetsnormerna är fortfarande svåra att hantera och hamnar som svåra frågor i enskilda projekt.

Tillväxtverket anser att planeringsfrågor bör hanteras i enlighet med subsidiaritetsprincipen, men för att skapa enhetlig tillämpning och förutsägbarhet finns behov av nationell kompetens och vägledning. Detta är särskilt viktigt eftersom samhällsplanering i Sverige regleras på lokal nivå. Kommunerna i Sverige har det huvudsakliga ansvaret för planläggningen av mark och vattenområden och utöver avvägningar kring markanvändning handlar det om att säkerställa demokratiskt inflytande och att utnyttja lokalkännedom om marken.

En formellt vägledande samhällsplaneringsnivå, utöver den kommunala nivån, saknas i alla delar av landet. Tillväxtverkets bedömning är att en nationell vägledande tvärsektoriell samhällsplanering och regional fysisk planering behövs i Sverige. Detta är särskilt viktigt för att kunna hantera de initiativ och direktiv som kommer från EU-nivå tvärsektoriellt. För att kunna genomföra intentionerna i artikel 11 - principer för begränsning av markanvändning, krävs en högre vägledande planeringsnivå än den kommunala för att kunna hantera bedömning av effekter och kompensatoriska åtgärder.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Tim Brooks. Julius Rosenlund har varit föredragande. I handläggningen har även Johanna Stenberg och Isaac Karlsson deltagit.